

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 20/2025-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **RECLAIM a. s.**, Staromestská 3, Bratislava, zastúpenej Mgr. Martinom Babčaníkom, advokátom, Oravská ulica 1348/8, Miloslavov, proti postupu Okresného súdu Žilina (predtým Okresného súdu Čadca) v konaní vedenom pod sp. zn. CA-10Er/508/2009 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Žilina (predtým Okresný súd Čadca) v konaní vedenom pod sp. zn. CA-10Er/508/2009 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Žilina sa **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. CA-10Er/508/2009 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 200 eur**, ktoré jej **je** Okresný súd Žilina **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Žilina **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich právnenému zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 20/2025 zo 16. januára 2025 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky, doručенú ústavnému súdu elektronickou formou

4. októbra 2024, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (predtým Okresný súd Čadca) v konaní vedenom pod sp. zn. 10Er/508/2009 (ďalej len „napadnuté konanie“), pričom pasívne legitimovaný subjekt označila samotná sťažovateľka s prihliadnutím na časové hľadisko a tzv. reformu súdnej mapy v Slovenskej republike, avšak opomenula aktualizáciu spisovej značky konania, ktorú preto rozlišovacím znakom „CA“ doplnil ústavný súd (inštrukcia 19/2022 Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 19920/2022/100 z 26. augusta 2022 k vykonaniu reformy súdnej mapy v platnom znení), tak ako je uvedené v záhlaví tohto nálezu. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie 2 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa ako oprávnená domáha od povinného vymoženía 3 599,29 eur. V súlade s § 243f ods. 1 Exekučného poriadku podaný návrh na vykonanie exekúcie doplnila 14. januára 2016, avšak okresný súd o podanom doplnení ani o ďalšom procesnom postupe v napadnutom konaní ku dňu podania ústavnej sťažnosti nerozhodol, a to aj napriek deklarovaniu nápravy podpredsedníčkou okresného súdu pri vybavení jej sťažnosti na prietahy v konaní (vyjadrenie k sťažnosti sp. zn. 1SprS/42/2024 zo 4. marca 2024, pozn.). Okresný súd jej len 26. februára 2024 doručil výzvu na vyjadrenie sa k návrhom povinného na zastavenie exekúcie (podané 17. septembra 2017 a 1. mája 2020, pozn.), na ktoré reagovala vyjadrením z 5. marca 2024.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Podľa sťažovateľky predmet napadnutého konania nie je právne ani skutkovo zložitý a zbytočné prietahy sú spôsobené nečinnosťou okresného súdu. Na podklade uvedeného a s dôrazom na plynutie času a s tým súvisiacu otázku o reálnej vymožitelnosti pohľadávky odôvodnila zásah do svojich namietaných práv, ako aj nároky uplatnené v petite ústavnej sťažnosti.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

4. Podpredsedníčka okresného súdu v spojení so stanoviskom zákonného sudcu konštatovala absenciu rozhodnutia o podmienkach zastavenia alebo pokračovania zo zákona odloženej exekúcie. Súčasný zákonný sudca nemohol od doplnenia návrhu na vykonanie exekúcie (doručený Okresnému súdu Čadca 18. januára 2016, pozn.) ovplyvniť priebeh napadnutého konania, keďže prejednávacia vec mu bola pridelená až 5. júna 2023, avšak v ďalšom postupe vyjadril vlastnú zodpovednosť za nečinnosť okresného súdu zapríčinenú opomenutím veci v dôsledku nadmernej početnosti nevybavených exekučných vecí vrátane vecí pridelených z Okresného súdu Čadca. Po vrátení spisového materiálu z ústavného súdu bude súdny spis predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, keďže povinný ani po procesnej výzve uznesením okresného súdu č. k. CA-10Er/508/2009-119 z 23. februára 2024 vady svojho podania (formálne označené ako odvolanie, ale pravdepodobne ide o dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 5CoE/18/2015-68

z 31. augusta 2015, pozn.) neodstránil a po rozhodnutí najvyššieho súdu okresný súd rozhodne o ďalšom procesnom postupe.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.), je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

7. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou [m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Frydlender v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00] zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

8. Z hľadiska povahy veci ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté konanie nie je právne ani skutkovo zložité, pretože exekučné konania predstavujú štandardnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov, o spore účastníkov exekučného konania už bolo právoplatne rozhodnuté vo veci samej exekučným titulom a ich zmyslom je tak (v zásade) nútená realizácia práv oprávneného, keďže povinný dobrovoľne nesplnil, resp. čiastočne nesplnil povinnosti uložené v právoplatnom exekučnom titule (m. m. I. ÚS 78/02, I. ÚS 374/2015, I. ÚS 625/2023). V správaní sťažovateľky neboli zistené také významné skutočnosti, ktoré by významne vplývali na dĺžku konania. Ústavný súd však jedným dychom dodáva, že sťažovateľka si riadne nestrážila svoje práva [*vigilantibus iura* (obdobne pozri aj III. ÚS 382/08, III. ÚS 254/09, I. ÚS 780/2014, I. ÚS 148/2016, III. ÚS 426/2021)], keď dopytom na okresný súd mohla už skôr zistiť absenciu rozhodnutia o doplnení jej návrhu na vykonanie exekúcie, čo ústavný súd zohľadnil pri priznaní finančného zadosťučinenia.

9. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v napadnutom konaní, bez potreby podrobných analýz je pre ústavný súd podstatné, že po vrátení súdneho spisu z krajského súdu 2. mája 2016 ako predčasne predloženého zostal v napadnutom konaní absolútne nečinný, a to až do 23. februára 2024, keď povinného vyzval na odstránenie väd jeho podania zo 14. novembra 2015 (postúpené Okresnému súdu Čadca z krajského súdu 20. novembra 2015, pozn.), ktoré formálne označil

ako odvolanie proti uzneseniu krajského súdu č. k. 5CoE/18/2015-68 z 31. augusta 2015, ktorým krajský súd odmietol jeho odvolanie proti uzneseniu Okresného súdu Čadca č. k. 10Er/508/2009-52 z 1. júna 2015 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Čadca č. k. 10Er/508/2009-58 zo 17. júna 2015 o zamietnutí námietok povinného proti exekúcii. Zároveň sa okresný súd nevysporiadal ani s doplnením návrhu na vykonanie exekúcie, ktoré podľa § 243f ods. 1 Exekučného poriadku sťažovateľka podala 18. januára 2016, čo má za následok nerozhodnutie o zastavení, prípadne pokračovaní zo zákona odloženej exekúcii (§ 243f ods. 3 a ods. 6 Exekučného poriadku).

10. Pokiaľ ide o obranu okresného súdu, že po pridelení veci súčasnému zákonnému sudcovi dĺžku konania ovplyvnila jeho enormná zaťaženosť, predmetné tvrdenie je síce možno vnímať ako objektívne, na strane druhej ústavný súd dáva do pozornosti, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní (I. ÚS 3/2020, I. ÚS 363/2020). Prednesené tvrdenia okresného súdu preto nebolo možné akceptovať.

11. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prieťahy, ktorými došlo k porušeniu namietaných práv sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

12. Špecifikum exekučného konania spočíva v tom, že je spravidla „v rukách“ súdneho exekútora a exekučný súd v rámci exekučného konania koná a rozhoduje len na základe procesných návrhov účastníkov exekučného konania, resp. súdneho exekútora (m. m. II. ÚS 349/2017, IV. ÚS 60/2018, III. ÚS 186/2020, I. ÚS 342/2021). Keďže v napadnutom konaní okresný súd nerozhodol o ďalšom procesnom postupe (bod 9 tohto nálezu, pozn.), ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

13. Sťažovateľka sa domáha, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 eur. Vzhľadom na konštatovanú nečinnosť okresného súdu, berúc do úvahy všetky okolnosti prípadu, majúc na pamäti, že cieľom priznania finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie 1 200 eur a vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel (body 3 a 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

14. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov právneho zastúpenia (bod 4 výroku tohto nálezu) za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2024

(prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 343,25 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 13,73 eur, t. j. spolu 713,96 eur [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)]. Ústavný súd priznanú odmenu podľa § 18 ods. 3 vyhlášky zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty, t. j. o sumu 142,79 eur, pretože právny zástupca sťažovateľky je platiteľom tejto nepriamej dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnomu zástupcovi sťažovateľky vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných do 31. decembra 2024 použil sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. februára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu